

Голові спеціалізованої вченої ради
К 70.895.01 Хмельницького
університету управління та права,
доктору юридичних наук, професору,
заслуженому юристу України
О.М.Омельчуку

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з державного управління, професора, заслуженого працівника освіти України Лопушинського Івана Петровича на дисертаційну роботу Базики Сергія Костянтиновича “Механізми парламентського контролю у сфері публічних фінансів в Україні”, поданої на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

1. Актуальність теми дисертації, зв'язок з науковими програмами, темами

Для України вирішення проблемних питань парламентського контролю у сфері публічних фінансів набуває дедалі більшої актуальності в загальному процесі європейської інтеграції нашої держави. Пояснюється це тим, що становлення парламентсько-президентської моделі представницького врядування в Україні обумовлює зміну вектора функціонування інституту парламентського контролю у сфері публічних фінансів у напрямку впровадження парадигмальних засад інноваційної моделі державного фінансового контролю (далі –ДФК) – публічного аудиту (аудиту публічного сектора), яка вибудовується на принципах підзвітності, прозорості, економності, ефективності та результативності, та враховує сучасні тенденції розвитку парламентаризму. Усе це виводить на порядок денний такі нові для нашої держави стратегічні завдання, як визначення законності, результативності й ефективності управління публічними фінансами, якості публічного управління загалом, а також утвердження в державі єдиної вищої аудиторської інституції, що є підзвітною Верховній Раді України й незалежність якої гарантується Конституцією та законом.

Вх. № 0116/19
в.р. 18.02.2019р.
О.М.Омельчук

Водночас зазначимо, що в Україні теоретико-методологічні розробки щодо функціонування інституту парламентського контролю у сфері публічних фінансів з урахуванням прогресивних засад публічно-аудиторської парадигми знаходяться лише на стадії свого наукового обґрунтування. Усе це обумовлює потребу проведення дальших комплексних теоретико-методологічних досліджень та науково-практичного обґрунтування механізмів парламентського контролю у сфері публічних фінансів, а також вироблення рекомендацій щодо їх удосконалення в умовах утвердження засад публічного управління в Україні.

Отже, обрана С.К. Базиною тема дисертаційного дослідження є безумовно актуальною й зумовленою сучасними потребами розвитку науки і практики державного управління у сфері парламентського фінансового контролю в Україні.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність

Аналіз змісту дисертаційної роботи, автореферату і наукових публікацій С.К. Базики дають змогу зробити висновок про те, що основні наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, відповідають вимогам до такого виду досліджень. Високий ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність забезпечені:

– коректністю визначення об'єкта та предмета дослідження (с. 17), об'єкт та предмет дослідження пов'язані з метою дослідження і являють собою логічну єдність;

– професійним вирішенням автором низки теоретичних завдань (сс. 16-17), що сприяло реалізації поставленої мети дослідження, та адекватністю структурно-логічної схеми дослідження визначеній меті: кожен наступний розділ чи підрозділ органічно пов'язаний з попереднім і доповнює його;

– використанням широкої джерельної бази за темою дисертації і достатнім масивом аналітичних даних: список використаної літератури налічує 235 найменувань, у тому числі 29 іноземною мовою; дослідження базується на

наукових розробках вітчизняних і зарубіжних учених у сфері державного управління загалом та парламентського фінансового контролю зокрема; у процесі дослідження використано достатньо широку інформаційно-фактологічну базу (закони України, укази Президента України, нормативні акти Кабінету Міністрів України, міжнародні нормативно-правові документи у сфері аудиту публічних фінансів, аналітично-звітні дані Рахункової палати, власні наукові публікації автора та ін.);

– застосуванням автором комплексу сучасних загальнонаукових та спеціальних методів і підходів, що дало змогу систематизувати емпіричну інформацію щодо механізмів парламентського контролю у сфері публічних фінансів в Україні;

– усі висновки дисертації ґрунтуються на критичному аналізі наукових робіт та нормативно-правових актів.

3. Достовірність та наукова новизна одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях

Наукова новизна одержаних результатів визначається насамперед тим, що дисертаційна робота є актуальним комплексним дослідженням механізмів парламентського контролю у сфері публічних фінансів, у якій запропоновано теоретичне обґрунтування механізмів парламентського контролю у сфері публічних фінансів та розроблено науково-практичні рекомендації щодо їх удосконалення в умовах утвердження засад публічного управління в Україні. Зокрема, дисертантом уперше:

– обґрунтовано модель комплексного механізму парламентського контролю у сфері публічних фінансів як цілісної системи взаємодії соціально-економічного, правового та організаційного управлінських механізмів, що інтегративно об'єктивуються через: 1) мету, завдання, функції, об'єкти та суб'єкти, що забезпечують цілеспрямовані дії відповідно до стратегій і пріоритетів у сфері парламентського фінансового контролю; 2) систему загальних і специфічних принципів парламентського контролю у сфері публічних фінансів; 3) форми, методи, інструменти й важелі здійснення

парламентського контролю у сфері публічних фінансів на державному, регіональному та місцевому рівнях. Такий механізм визначає особливості та порядок здійснення парламентського контролю у сфері публічних фінансів та уможливорює реалізацію його функцій в умовах утвердження засад публічного управління в Україні (сс. 65-82).

У результаті здійсненого дослідження автором визначено механізми парламентського контролю у сфері публічних фінансів в Україні та обґрунтовано, що найважливішими для цієї сфери є соціально-економічний, правовий та організаційний механізми, а також з'ясовано їх роль у системі державного управління в цій сфері.

Однією з найбільш цікавих, з практичного погляду, є та частина дисертаційного дослідження, у межах якої автор розглядає підходи до обґрунтування перспектив модернізації діяльності Рахункової палати за рахунок: а) комплексного оцінювання ефективності діяльності Рахункової палати у 2012-2017 роках; б) розроблення напрямів удосконалення інформаційно-комунікативної складової організаційного механізму, що забезпечує посилення ефективності співпраці та координації між Рахунковою палатою та Верховною Радою України, а також громадянським суспільством; в) формулювання загальних пропозицій щодо перспектив розвитку Рахункової палати як вищої аудиторської інституції держави (сс. 168-185).

На схвальну оцінку також заслуговують результати проведеного аналізу щодо прогресивного міжнародного досвіду реалізації механізмів парламентського фінансового контролю (сс. 146-168).

До вагомого теоретичного доробку автора також можна віднести визначені ним пріоритетні напрями вдосконалення механізмів парламентського контролю за публічними фінансами в Україні з урахуванням засад публічно-аудиторської парадигми його розвитку та можливостей імплементації зарубіжного досвіду в цій сфері.

Підсумовуючи вищевикладене, слід відзначити, що дисертаційна робота Базики Сергія Костянтиновича є самостійним і структурно завершеним

дослідженням, що характеризується єдністю змісту й, безперечно, має постульовану саме автором науково-теоретичну та практичну цінність.

Теоретична значущість роботи полягає в обґрунтуванні механізмів парламентського контролю у сфері публічних фінансів та розробленні науково-практичних рекомендацій щодо їх удосконалення в умовах утвердження засад публічного управління в Україні.

Основні наукові результати дисертаційної роботи опубліковано в 10 наукових працях, зокрема: у 6 статтях у наукових фахових виданнях України та ін. держав з наряду, з якого підготовлено дисертацію (у т. ч. 1 – у виданні іноземної держави); у 4 тезах за матеріалами науково-практичних конференцій.

Кількість, обсяг та зміст друкованих праць відповідають вимогам МОН України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук і надають авторові право публічного захисту дисертації.

4. Практичне значення і впровадження результатів дослідження

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що основні наукові положення дисертаційного дослідження доведено до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій. Вони можуть бути використані в процесі реформування чинної системи парламентського контролю у сфері публічних фінансів в Україні.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи використано в практичній діяльності: Інституту законодавства Верховної Ради України (довідка № 22/442-1-15 від 04 жовтня 2018 року); Ізмаїльської районної державної адміністрації Одеської області (довідка № 01101-14/1896 від 21 вересня 2018 року); Національної академії державного управління при Президентові України (довідка № 1/15-15-753 від 23 листопада 2018 року).

5. Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату

Оформлення дисертації та автореферату виконано згідно з чинними вимогами та не викликає зауважень. Детальний аналіз поданих рукопису та автореферату дисертації дає підстави констатувати ідентичність автореферату й основних положень дисертації. Наведені в авторефераті наукові положення,

висновки і рекомендації повним обсягом розкрито й обґрунтовано в тексті дисертації. Дисертаційна робота відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління, зокрема таким його напрямом: організаційний, правовий, ресурсний та інші види механізмів державного управління; моніторинг і контроль у системі державного управління; його види, методи, технології; державне управління на засадах сучасних моделей якості діяльності; адміністративний аудит в державному управлінні.

6. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Незважаючи на те що дисертаційне дослідження проведено в цілому на належному науково-теоретичному рівні, окремі його положення є дискусійними та потребують уточнень і аргументації:

1. На нашу думку, якість дисертаційної роботи значно підвищилася б за рахунок деталізації інструментарію реалізації визначених у роботі механізмів парламентського контролю у сфері публічних фінансів в Україні (соціально-економічного, правового, організаційного).

2. Деякі положення дисертаційної роботи, які становлять наукову цінність, не знайшли свого належного відбиття в авторефераті. Наприклад, у параграфі 3.2 автором докладно вписано механізми взаємодії Рахункової палати як органу парламентського контролю у сфері публічних фінансів із різними зацікавленими сторонами/стейкхолдерами (сс. 171-175), проте в тексті автореферату зазначений аспект належно не подано.

3. У параграфі 3.1 дисертаційної роботи автор досить докладно аналізує зарубіжний досвід організації та проведення парламентського фінансового контролю (сс. 146-168). Однак, із тексту дисертації залишається незрозумілим, досвід якої країни (або країн) є найбільш прийнятним для його впровадження в Україні та чому.

4. У параграфі 3.2 подано табл. 3.6, у якій автор проводить порівняльний аналіз відповідності умов діяльності Рахункової палати в Україні міжнародним стандартам вищих органів аудиту (ISSAI) (сс. 180-181). Водночас, на нашу думку, ця таблиця є зavelикою, тому її доцільно було б винести в Додатки.

Висловлені зауваження відтворюють творчий характер роботи, суттєво не впливаючи на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження С.К. Базики та характеризують значну складність та актуальність досліджуваної проблематики.

7. Висновок про відповідність дисертації вимогам Порядку присудження наукових ступенів

З огляду на актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також практичну цінність сформульованих положень і висновків вважаю, що дисертаційна робота Базики Сергія Костянтиновича є самостійним, оригінальним, завершеним науковим дослідженням, що має суттєве значення для галузі науки «Державне управління». На підставі вищезазначеного можна зробити висновок, що дисертаційна робота С.К. Базики «Механізми парламентського контролю у сфері публічних фінансів в Україні» відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України до кандидатських дисертацій, пп. 11-13 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (із змінами), а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент –

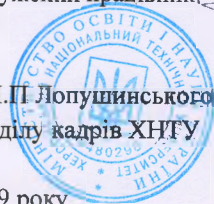
Завідувач кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету, доктор наук з державного управління, професор, заслужений працівник освіти України

І.П. Лопушинський

Підпис проф. І.П. Лопушинського засвідчую:

Начальник відділу кадрів ХНТУ

М.В. Танська

15 лютого 2019 року